

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΓΡΙΒΑΣ ΚΑΙ Ο ΛΗΣΤΗΣ

Ο γιος του Θεωδωρική και η καταδίωξη της ληστείας στη Θεσσαλία. Ένας ληστής με υπερήφανα αισθήματα. Ο Στάθης Καριόλης και το «Γριβέικο». Μία δραματική σκηνή ο Ένα Θεσσαλικό Μοναστήρι. «Στρατηγέ, μη ντροπιάσης τη γενιά σου!» Η δική του Καριόλη, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΓΥΙΟΣ του Θεωδωρική Γρίβα, Δημήτριος, ήταν μιά από τις πιο επαναστατικές ψυχές που έγγυωσε η Ελλάδα. Στην πολιταρχική προση του στρατιωτικού και πολιτικού αυτού τύπου εγκόσμιας ή απολυταρχίας, ένομιον με μίαν άσυντακτική αντίστροφη όψη. «Αλλ' ο στρατηγός Δημ. Γρίβας δεν ήταν επαναστάτης με τη σημερινή ουσιαστική λέξη, δηλ. από νεοτεριστικές ιδέες, τις οποίες ήθελε να επιβάλει. Ήταν επαναστάτης, γιατί δεν μπορούσε να ανεχθεί καλοσύνη με κανένα. Ύψιχος ένας από κεινούς που ξεσθόβησαν τον Όθωνα. Ο άγρυπνος φιλελιστικός χαρακτήρας του δεν μπορούσε να υποταχθεί σε τυραννία και να υποφέρει στη θέληση άλλου. Όταν ήταν ιστολόγος, έγραψαν μπροστά του συνταγματάριχο και όταν ήταν βοσκόκτης, χωρίς ιστορικό χωρισμάτα και μεγάλες γνώσεις, έβλεπανε μεγάλη επιφορά του Όθωλη.

Η έπιβολή του στο στρατό ήταν άδικη από μεγάλη. Και ήταν φημισό, ένας άντρας σαν αυτόν, που δεν έγνωρισε ποτέ το φόβο και αντιμετώπιζε το θάνατο με φιλική αίσθηση, άντρας με τέτοιο αίσθητικό χαρακτήρα, να επιβάλλεται τόσο στο στρατό. Πολλές φορές όμως η πράξη του, αν και αειθαλής, ήταν άδικες.

Ο Καριόλης Τριχοτάης ήξερε πολύ καλά το Δημήτριο Γρίβα και όταν ήταν προδικητικός, σ' αυτόν άνδρασε την άσχημία του στρατού της προσηματωμένης Θεσσαλίας, με την έντολη να χρεώσει κατακέφαλα τη ληστεία... Πολυπόνητος σιμωμένος όφραζαν τότε στη νέα Ελλάδα χώρα και οι δεσποζισμένοι Θεσσαλοί έπείρασαν το πάνθηνα.

Αλλά μοις άνέλαβε την άσχημία του στρατού ο Α. Γρίβας και πήγε στη Λάρισα, ο οποίος ένωσαν άμεσως τόσο σιβαρό ήταν το μοναδικό γρη που είχε μείνει στο Ρομειλιστή στρατηγό. Ληστες και φηγοδίκαι, όλα τ' άτακτα στοιχεία, χόρτασαν, χάρησαν από τη Θεσσαλινή γη. Οι περισσότεροι φηγανε περα άπ' τα σύνορα, άλλοι τρώσαν σε σπηλιές...

Η έπιση της άσχημίας του Δημ. Γρίβα στη Θεσσαλία έβλεπε άνομαστη. Πολλοί από τους γέροντες θηωόνται άδικία την άνομαστη δραστηριότητα του, την άγροχμία και μεγαλοπρεπία του.

Μόλις ο Δημ. Γρίβας άνέλαβε την άσχημία του στρατού της Θεσσαλίας, είχε την έντολη να την ξεκαθαρίση από κάθε κακοπολιτικό στοιχείο. Μεταξύ των τότε-τον στοιχείων, ήταν α' ένας σιματιστικός του, Στάθης Καριόλης όνοματι, ο οποίος στην άσχη της Τριχοταρίας είχε διασπείρει πολλές ληστείες και έπιμένους ήταν καταδικωκός. Αλλά τον Καριόλη αυτόν τον ήξερε πολύ προηγουμένως ο Γρίβας, από την έπιση που έπολιτευότο στην Άχαρναία. Μόλις λοιπόν έπείρασε το αόλη του στη Θεσσαλία ο Γρίβας, έπείρε τον Καριόλη στην έπισησία του και τον έζηρηματωσε στο έργο της καταδίωξης. Δεν τον μεταζηρίζονταν όμως άλλως ός όργανό του, αλλά τον θεωρούσε φίλο του, τρώγανε πολλές φορές μαζί και από αυτόν έμάθαινε τά συμβαίνοντα στην έπιση χώρα.

Ένας δημοσιογράφος της έπισης έ κεινης μάζ βεβαιώνει, ότι ο Καριόλης ήτο ο κ τ α κ τ ω ν α ρ ε τ ο ν α ν θ ρ ω π ο ς. Στην άνοματική και έπιάνθημη ζωή του στα βουνά, είχε άνοματώσει τις άνοματικές παραδόσεις. Ήταν όφραζοτάς άντρας, γενναίος κ' έτρωφε άληθινή ληστεία στον «Κατεπών Δημητρώση» —όπως έλεγαν το Γρίβα— στο σπίτι του όποιον έζησε έ παρπούς του και ο πατέρας του. Ο Στάθης Καριόλης άνοματώσε το

Γρίβα σε ότες τις έκδοσεις του στο Θεσσαλικό κάμπο. Σε μιά από τις έκδοσεις αυτές, ο στρατηγός στάθηκε να ένοματώση ο Ένα μοναστήρι. Απτή τη φορά όμως δεν είχε πάει μαζί του τον Καριόλη και τον ένομαζε μακριά από κεί, σε άλλα ληστεία. Το βράδι, οι καλόγεροι, μη έξοματες τις σχέσεις του στρατηγού με το ληστή, άρχισαν να τον διαζηνώντα τά κατά τον Καριόλη, ο όποιος πολλές φορές, για ν' άποφυγή τα Τριχοτατικά άπολύματα, ιστηριμύετο σε καλόγερο. Οι Θεσσαλοί κασοφόροι διαζηνώνταν έτσι στο Γρίβα τά καλοφρονηματα του Καριόλη, τις ληστείες του και άλλα πολλά. Πήθαιον εινε να είχε κάνει διάφορες από τις πράξεις αυτές ο Καριόλης, το πιθανότερο όμως ήταν, ότι οι καλόγεροι ήταν σπύλιες με μυστηριοματικά χρώματα τις διαζηνήσεις τους.

Το πρωί, ο Καριόλης, έξοματες που θά περνούσε τη νύχτα του ο «Κατεπών Δημητρώσης», κατέβηκε στο Μοναστήρι. Αλλά ο Γρίβας, θέλοντας να δείξη ότι κανείς δεν έμνε άνοματώετος, όπτε αυτός άδικία ο πατέρας του Καριόλη, διάταξε να τον συλλάβουν, ύστερα άπ' όσα του διαζηνώνταν οι καλόγεροι.

Όταν οι χωροφύλακες τον έπαισαν στην αυλή του Μοναστηριού και ήταν έτοιμοι να τον φηγοποιήσουν τά σίδερα, για να τον μεταφέρουν στη Λάρισα, ο Καριόλης, κατάλλητος, παρτίλησε τον έπισπαστή του στρατηγού να τον φέρη μπροστα στον «Κατεπών Δημητρώση». Αλλ' ο Γρίβας άπέφυγε να συναντηρή με το ληστή, γιατί ήξερε ότι η σύλληψη του έπεβάλλετο βέβαια από το κόμιο, αλλ' ήταν άντιθετή στο κόμιο των άνοματων παραδόσεων της χώρας εκείνης. Αντίθετη στις άνοματικές άντιλήψεις του λαου του έβουλοθηόσε να βίληται στους ληστες τους σιματιστάς των Τριχοταρίων και να τους τραγοδή. Ο Στάθης Καριόλης έπέμνε, όπως έπαισε, να ιδή το στρατηγό, προτού τον πάρουν για τη Λάρισα.

—Θέλω να ιδώ τον Κατεπών Δημητρώση έφραζόσε. Νά τον πάω να κωβέντα κ' ύστερα τριχοταρίσε με... Πού εινε ο στρατηγός; όρε ;...

Στο άνομα της φωνής εκείνης, σιματισμένος ο Γρίβας δεν μπορούσε να κρατηρή περισσότερο και βίγηκε από υπαίτιον του Μοναστηριού. Μόλις τον είδε ο σιδηροδέσιμος ληστής, τον έφραξε με κρημιά και τον είλε :

—Αυτό που έβλεπες, δεν εινε καλλιγραμίο. Λέ στέκει ο Ένα Γρίβα... Λάταξε τους χωροφύλακες να μη άήρσουν καλύτερο άμείο.

Αν έχης άνάγκη να με στή τη φυλακή, για να έπιση ή έπιση σου και να τριχοταρίσης τους φηγοδίκαι, δεν πρόπει να με στήσης έσύ, έγώ θά πάω στη Λάρισα, μόνης μου να με στή τη φυλακή... Τώρα πές τους να μ' άήρσουν κ' έλεξ σε τρεις μέρες θά παρουσιασώ στον Εισαγγελέη στη Λάρισα... Αυτό το κάνω, όχι για μένα, αλλά για σένα, για το Γριβέικο, γιατί δεν θέλω να μάθουν εκεί άτακτο πως έβλεπες κάτι που δεν κάνουν ποτέ τ' άληθινά καλλιγραμία!...

Η περιήγημη στήλη που είχε πάει ο ληστής, ο τονος της φωνής του, το τριχοτο των χειροπέδων καθώς χειρονομούσε άνακατασμένους, τά λόγια που έλεγε, έβαναν μεγάλη έντοποση στο Δημήτριο Γρίβα. Σίμωσαν μέσα του την άνοματη των καλοτων άνοματων προγόνων του, που άγροχι, άντιπύαται, τετρακόσια διόκλημα χρόνια, έήσαν έλευθέρου στα βουνά της Ρομειλίας...

Ο Γρίβας άνοματε τά λόγια του ληστής, άνοματες μίστες στην έπιση. Τέλος, διάταξε να τον άήρσουν έλευθέρου. Οι χωροφύλακες του έβουλα τις κλίμας. Κ' ο Καριόλης έφηγε με το κεφάλι ψηλά, χωρίς να καταδεχθή να εύχαριστήση το στρατηγό...

Ύστερ' από τρεις μέρες, πιστός στην έπιση του, ο ληστής μίστες στην Λάρισα και παραδόθηκε. Ο Εισαγγελέης του έσταλε στη φυλακή...

Σίμωτα γίγηκε η δική του. Κανείς άμοις δεν παρουσιάση να καταθέση ένοματων του. Ο Στάθης Καριόλης έλεγε ότι δεν είχε σπώτισει παρά μόνο Τριχοτάς, στον καμρό που η Θεσσαλία άνοματε στο Σουλτάνο. Και οι ένομα τον άδω-

Καταδιωκτικό άποσπασμα, κατά την έπιση του Όθωνος. (Εικών ένούου Περιήγητο)

σαν. Παρωρυξή μάλαται.

Από τότε ο Κοροβίης δεν ήθελε να ξαναβεί το Γρίβα. Έγραψε από τη Θεσσαλία, κατέβηκε στην Πάτρα κι' έβρεξε εκεί, ξεραζόμενος στο χρισταίο της έπαυσης, σάν από τις ακριτιάς. Καμιά φορά, που διαγύγαν την περιπέτειά του αυτή, έλεγε:

— Περίεργη πράμα, ακόμα και τα μεγαλύτερα παλληκάρια κάνουν άποστα πράματα. Έγώ όμως δεν άφηρα το στρατιγό να κάνει μία πράξη που δεν ήταν παλληκάριασμα. Το έβουνα την ύπαιθρο του. Πήγα και παραδόθηκα, γιά να μη ντροπιάσει το Γρίβειο.

***

Συμπληρώνοντας τη σειρά αυτή με λίγες βιογραφικές σημειώσεις: Στά 1854, όταν ήταν ακόμα ανδοπολοχαγός ο Δημ. Γρίβας, είχε ακολουθήσει τον πατέρα του, τον περιφημο Θεοδοράκη Γρίβα, στην επανάσταση της 'Πείρας, και διακρίθηκε γιά την άντρεία του στη μάχη του Κοτσολιού, έξω από τα Γιάννενα. Κατά το γεραιό του στο Ναυπλίου, έλαθε καταγυια του δεξιού του μαζιότου. Γιά να θεωρηθεί, πήρε στις 'Αθήνας, όπου οι μαρτοί αναγκάστηκαν γιά του ζωνανού του χέρι. Ένα όμως έμπιστευτο στο Χοροσταχίο, συνέληφθη με την άσκονα, ότι διαφρονόνα επανάστασι γατά του 'Οθωνος γατά του έστειλαν έξοδοστο στην Κόθνα.

Στο μαζιότι όμως, το άρωτη- ρισμένο του μαζιότι έλαθε φλεγ- μονη. 'Ο έξοριστος παρεζέισε γιά τον άφρονό στην Σμύρ, αλλ' ο Ελ- σαγγελέης του γρηού, άν και η πα- τάστασις του ήταν επανδνική, δία το έπέτρεπε και τον υπάγγερα σ' ένα μαζιό και στην Κόθνα. Τότε και ο πατέρας του Θεοδοράκης έ- στειλε άρνακτισμένο γράμμα στον 'Οθωνα γατά ο βασιλείς του έταύρι- έται τον άπάνθρωπο σμερμό, διέτα- ξε τή μεταφορά του Δημ. Γρίβα στις 'Αθήνας... Από τής 'Αθήνας ο Γρίβας πήγε στο Παρίσι, γιά να ματανοθή.

'Ανα έγνώσια από το Παρίσι, ή Κοβέρνις του τον θεωρούσε δια- κριτός ανωκότη, θέλησε με κάθε τρέ- το να τον άπομαζιρή από το στρα- τώ. 'Η προσπίθη ατή άναρε πε- ρισσότερο το μίσος του Δημ. Γρίβα εναντίον του βασιλέως. Συγγράνον τον έκάλεσαν γιά να τον εξετάσουν σκεπτικά με τή σωματική του ικανό- τητα και γιά τον βάλων σέ άποστα- τητα. 'Ο Γρίβας άρνήθηκε να έτα- χισθή. Τον έτανωρησαν γ' αυτό με δύο ιερών φράσιες και τον έστει- λαν στο Παλαιόδι...

Ένώ έβενε στις φράσιες ο Γρί- βας, διαγορανόθη ή Νικητακή επ- άνστασις τής 1ης Φεβρουαρίου 1862. 'Ο Δημ. Γρίβας έπληξε ένας από τους πρωτεργάτας τής και διεκρίθη στην πολένηρη εμφύλιο μάχη που γίνεσε στο λόφο του Πρωφήτη 'Η- λία, στη 1η Μαρτίου...

Μετά την άποτυχία τής Νικητακής επανάστασιως, ο Δημ. Γρί- βας εξορίσθη με τους άλλους επαναστάτες στη Σιάμνη. Από και πώ- γε στη Γαλλία, όπου έβενε ως τον 'Οκτωβριο του 1862, δηλ. ως την εκθρόνισι του 'Οθωνος.

'Επί Γεωργίου Α' ο Δημ. Γρίβας ανέβη σ' ανώτατη άξίωματα. Πέθανε τον 'Απριλιο του 1889 στη Μιαυαλία.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ

ΤΙ ΕΤΡΩΓΑΝ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ

Οι πλείους Αθηναίοι τής αρχαιότητος έτρωγαν έπερβολικά το κρέας τής κριαρίας, του άρνου, του γαϊδάρου, του πελαγίου και έβεναν ακόμα και κραισί.

Καλομαγαζές επίσης ήσαν και οι άρχαιοι Έβραίοι, οι όποιοι γίνω- ταν με μεγαλοπρεπή σμερτάνα κάθε έντεχνισμένο γεραιός τής ζωής του.

'Αλλά και οι Πέρσαι δεν έπληγαναν τόσο σ' αυτό το ή- τημα. 'Όταν ο Παρσίνος, ο στρατηγός του Μ. 'Αλεξάνδρου, πήγε κρητής στα άνακτορα του Μακεδόν, βρήκε εκεί μέσα 277 μαγειρες και 70 έπαιρτες, οι όποιοι μόνον τής άσολία είχαν να προκομαζών το φαγητό του βασιλέως.

'Όσο γιά τους άσολίους Ρωμαίους, αυτοί έβεναν μεγάλη χρήση κρητός ζωνιού κρέατος, αλλά στα έπίσημα σμερτάνα παρέθεταν και άλλα πολιτιστικά φαγητά.

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ <ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ>

ΕΝΑ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΤΟΥ ΒΕΡΔΗ

'Η «Αϊντά» κι' ε νεαρός έπικριτής τής. 'Ενα εξωφρενικό γράμμα. 'Όπου ο Βερτάνι ζητάει ν' άποζημωθή. 'Ο Βέρδη άπεφασίζει να πληρώσει. 'Ο Ρικάρδι στέλνει τα χρέηματ. 'Ο Βερτάνι τα τσάπωνα και ύπερχεται να μην ξεναχθή έρ- γε του Βερδή... 'Η έπίσημη βρεξίωσις του. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

'Όταν κατά το Μάιο του 1872 πάχησε το περίφημο μελοδραμα του Βέρδη «Αϊντά», ή έπιτυχία του ήτηξε καταπληρωτή.

Μιά μέρα όμως ο Βέρδη έλαβε έντελώς άπορωπούς ένα γράμμα, από το Ρήγιο, το όποιο είχε ως έξής:

'Αξιότιμε κύριε Βέρδη,

Στις 2 τρέχοντος μηνός έπήγα στην Πάτρα με τον άποκλειστικό σκοπό να άκουσω το μελοδραμα σας, γιά το όποιο έχει γίνει τόσο πολής θόρυβος.

'Εκάθησα από κάθισμα ύπ' άριθμ. 120, μισή ώρα πριν ύψωθή ή αλλαία και ήμουν ήδη προκατειλημένος ύπέρ του έργου. 'Ε- θαύμασα τή σκηνογραφία, άκουσα μ' εύχαριστήρι τους άνο- μαστους έκείνους ήθοισιους και προσάθησα να μη μου διαφυγή τί- ποτε από τήν παραστάσι. Μετά το τέλος όμως τής παραστάσιως, όταν ρώτησα τον έαυτό μου άν είχε μεί- νει εύχαριστημένος από το έργο, ή άπάντησι του ήταν άρνητική.

'Όταν έγνώσια στο Ρήγιο, μηή- κα στο σιδηροδρομο και από τις κρι- σεις που άκουσα καταλαβα πως όλοι είχαν άντιθετη γνώμη από μένα, θε- ωρώντας τήν «Αϊντά» άποστούργη- μα. Κατόπι αυτού μου κεντήθηκε πάλι ή περιέργεια κι' άποφάσισα να ξεαναπαώ στην Πάτρα, στις 4 του μηνός. Το θέατρο ήταν πάλι γεμάτο ύπως τήν πρώτη φορά, κατόρθωσα άσώτιστα ν' άκουσω το μελοδραμα σας με όλη τήν άνειά μου.

Μετά την παραστάσι, βγαίνοντας έξω, ξαναρώτησα τον έαυτό μου γιά τις έντυπώσεις του και έλαβα τήν έξής άπάντησι:

'Ότι ή «Αϊντά» εινε ένα μελο- δραμα, στο όποιο δεν ύπόγειε ούτε το παραμικρότερο σημείο που να έν- θουσιάζη και να ήλεκτριζή τον ά- κροατή και ότι ύστερα από μερικές ακόμα παραστάσις θά κατανήρη στα οικονομικά άρχεία.

'Υστερα απ' αυτά, άγαρητέ μου Βέρδη, δεν μοσείτε να φημιστήτε πόσο είμαι στενοχωρημένος γιά το χρέηματα που έξώδερα στις δυο αυ- τές παραστάσις. 'Η θέσι μου γίνε- ται ακόμα πιο άπελπιστική, άν λά- ζετε ύπ' όψιν σας ότι είμαι γρηός φτωχής οικογενείας και ότι τα έ- ξοδα αυτά θά μου στοιχίσουν τροματά.

'Απευθύνομαι λοιπόν με όλο μου το θάρρος σε σας και σάς πα- ρακαλώ να μου έπιστρέψετε γρηήγορα το ποσόν αυτό.

'Ιδού και ο λογαριασμός:

• Έξοδα πρώτης μεταβάσιως στην Πάτρα	Φράγκα 2.80
• έπιστροφής	> 3.60
• Εισιτήριον θεάτρου	> 8.—
• Φαγητό στο σταθμό	> 2.—

'Έξοδα δευτέρας μεταβάσιως κ.τ.λ . . . . . > 15.80
15.80

31.60

ΙΩΣΗΦ ΒΕΡΤΑΝΙ.»

Φαντάζεστε τώρα τήν έκληξη του μουσουργού όταν διάβασε το γράμμα του έπικριτού του, με τις πρωτοφανείς άξιώσεις του. Περιέρι- στος όμως να μάθη τή συνέχεια τής ιστορίας αυτής, παραγγείλε στο μουσικό έκδοτή του Ρικάρδι να αναζητήση τόν άγνωστο και να του πληρώση τα χρέηματα που ήτοσθεσε.

'Ο Ρικάρδι έστειλε πράγματι τα χρέηματα στον Βερτάνι, αυτός τα τσάπωσε κ' έγραψε στο Βέρδη τήν ακόλουθη δήλωσι:

«'Ο άποφανισμένος δηλώ ότι έλαβα από το μάλιστα Βέρδη το ποσόν των 31.60 φράγκων, τα όποια έξώδερα πληρώνοντας στην Πάτρα γιά ν' άκουσω τήν «Αϊντά». 'Ο συνθέτης τής βρισκει δικηο να μου έπιστρέψω τα χρέηματα αυτά, έφισόν δεν μου άρεσε το έργο του. 'Εγώ, έξ άλλου, ύπόσχεθη να μην ξεαναπαώ ν' άκουσω μελοδραματα του μαστρον Βέρδη παρμ με τον όρο να αναλάβω εις βάρος μου όλα τα σχετικά έξοδα.

ΙΩΣΗΦ ΒΕΡΤΑΝΙ.»